

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія з видавничої справи, культури та української філології

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2015 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ І
НАВЧАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ГРАМОТИ**

галузь знань 0101 Педагогічна освіта

спеціальність 5.01010101 «Дошкільна освіта»

Київ
2015 рік

Робоча програма «Методика розвитку мовлення і навчання елементів грамоти» для студентів галузі знань 0101 Педагогічна освіта, спеціальності 5.01010101 «Дошкільна освіта»

«25» серпня 2015 року - ___ с.

Розробник: **Сопова Дана Олегівна** викладач циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології

Протокол № 1 від «25» серпня 2015 р.

Голова циклової комісії О.В.Груздьова
Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом, структура типова

Заступник директора
з навчальної роботи С.І. Дем'яненко

Заступник директора
з навчально-методичної роботи З.Л. Гейхман

Схвалено Методичною радою Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 1 від «31» серпня 2015 року

“___” _____ 2015 року Голова Методичної ради М.В. Братко

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	Нормативна
	Спеціальність 5.01010101 Дошкільна освіта	
Змістових модулів – 3		Рік підготовки
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 1		2-й
Загальна кількість годин - 108		Семестр
		3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «молодший спеціаліст»	Лекції
		20 год.
		Практичні
		10 год.
		Семінарські
		12 год.
		Модульний контроль
		6 год.
		Індивідуальні заняття
		12 год.
Самостійна робота		
48 год.		
		Вид контролю: екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: надання студентам знань зі специфіки педагогічної діяльності, спрямованої на формування мовленнєвих навичок у дітей, форм і засобів, прийомів і методів навчання дітей рідної мови, розкриття закономірностей розвитку мовлення дітей на різних вікових етапах.

Завдання: ознайомити студентів із сучасними дослідженнями та проблемами методики розвитку рідної мови дітей дошкільного віку; дати знання з історії розвитку методики як наукової дисципліни в спадщині вітчизняних та зарубіжних науковців і практиків; засвоїти знання з питання формування спілкування у дітей дошкільного віку як умови психічного розвитку особистості та засвоєння соціального досвіду (оточуючої дійсності, світу людських відносин і самого себе); зацентувати увагу на оволодінні вміннями та навичками для успішного проведення різних форм роботи з дітьми в ДНЗ з метою розвитку мовлення та формування навичок мовленнєвого спілкування. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- історію розвитку методики як наукової дисципліни в Україні та світі;
- загальні основи методики розвитку мовлення та навчання елементів грамоти;
- специфіку професійно-педагогічної діяльності вихователя дошкільного навчального закладу;
- сутність і закономірність процесу розвитку мовлення і мовленнєвого спілкування дошкільників;
- вікові і індивідуальні особливості розвитку мовлення і мовленнєвого спілкування на різних вікових етапах;
- особливості побудови педагогічного процесу навчання рідної мови, а також конкретні засоби мовленнєвого розвитку дітей.

вміти:

- поглиблювати та конкретизувати теоретичні знання;
- набувати навички роботи з методичною літературою;
- складати мовні зразки, плани-конспекти різних форм роботи;
- брати участь в аналізі та оцінці роботи інших студентів;
- виконувати різні завдання викладача;

- моделювати ситуації проведення різних форм роботи з дітьми;
- обґрунтувати завдання, засоби, методи, прийоми розвитку мовленнєвого спілкування дітей дошкільного віку;
- добирати приклади педагогічних ситуацій із діяльності ДНЗ, які зорієнтовані на розвиток мовлення дітей;
- аналізувати типовий навчальний підручник чи навчальний посібник зі свого фаху й оцінювати його зміст із погляду врахування дидактичних вимог;
- опрацьовувати інформаційні джерела з метою вдосконалення та поглиблення знань з даного предмету;
- ознайомлюватись з інноваційними формами, методами, засобами розвитку мовлення дошкільників.

мають бути сформовані такі предметні компетентності:

- готовність використовувати знання з методики розвитку мовлення та навчання елементів грамоти в педагогічній діяльності;
- оволодіння базовими інваріантними психолого-педагогічними знаннями й уміннями, обумовленими успішністю вирішення широкого кола виховних і освітніх завдань в методиці розвитку мовлення та навчання елементів грамоти;
- готовність до використання специфічних для професії вихователя знань й умінь;
- здійснювати процес оволодіння професійно-педагогічними вміннями, під якими розуміється засвоєний спосіб виконання професійно-педагогічних дій, що забезпечуються сукупністю набутих знань у галузі професійно-педагогічної діяльності;
- встановлювати правильні взаємовідносини з вихованцями, які сприяли б найбільш ефективному вирішенню завдань навчання і виховання, володіння прийомами професійного спілкування з колегами;
- здатність використовувати інформаційні технології для вирішення практичних завдань у галузі професійно-педагогічної діяльності;
- здатність до розв'язування дидактичних завдань, аналізу педагогічних ситуацій, для вибору засобів взаємодії з дітьми дошкільного віку;
- готовність використовувати передові методики виховання у навчально-виховному процесі в дошкільних навчальних закладах.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи методики розвитку мовлення

Тема 1. Особливості і завдання формування комунікативно-мовленнєвих умінь і навичок.

Тема 2. Форми роботи з розвитку мовлення в ДНЗ.

Тема 3. Методи і прийоми формування мовленнєвого спілкування дітей дошкільного віку.

Тема 4. Методика розвитку зв'язного мовлення у дітей раннього віку.

Тема 5. Загальні особливості мовлення дітей дошкільного віку.

Тема 6. Особливості проведення занять в різних вікових групах дошкільного навчального закладу.

Змістовий модуль 2. Робота з ознайомлення дітей з новим соціальним досвідом і лексичним матеріалом.

Тема 1. Методика роботи з дидактичними картинками.

Тема 2. Ознайомлення дітей з правилами дорожнього руху і пожежної безпеки.

Тема 3. Методика художнього читання і розповідання.

Тема 4. Методика виховання звукової культури мовлення.

Тема 5. Методика формування граматичної будови мови.

Тема 6. Робота з формування умінь і навичок мовленнєвого спілкування.

Змістовий модуль 3. Робота з формування досвіду творчої діяльності в розвитку мовленнєвих здібностей дітей і навчання грамоти.

Тема 1. Теоретичні засади формування художньо-мовленнєвої діяльності дітей.

Тема 2. Куточок книги в ДНЗ.

Тема 3. Види театру, літературні ранки, розваги в роботі з дітьми дошкільного віку.

Тема 4. Робота з формування досвіду творчої діяльності в розвитку мовленнєвих здібностей дітей.

Тема 5. Спільна робота дитячого садка та сім'ї з розвитку мови та навчання грамоти.

Тема 6. Планування та облік роботи з розвитку мовлення і навчання грамоти.

Тема 7. Зміст, завдання та значення навчання грамоти дітей дошкільного віку.

Тема 8. Прийоми навчання читання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усьо го	у тому числі					
лекції		практ	сем.	пк	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Загальні основи методики розвитку мовлення.							
Тема 1. Особливості і завдання формування комунікативно-мовленнєвих умінь і навичок.	8	2	2			2	2
Тема 2. Форми роботи з розвитку мовлення в ДНЗ.	6	2					4
Тема 3. Методи і прийоми формування мовленнєвого спілкування дітей дошкільного віку.	4	2					2
Тема 4. Методика розвитку зв'язного мовлення у дітей раннього віку.	9	2				2	5
Тема 5. Загальні особливості мовлення дітей дошкільного віку.	2			2			
Тема 6. Особливості проведення занять в різних вікових групах дошкільного навчального закладу.	7		2				5
Модульна контрольна робота 1.	2				2		
Разом за змістовим модулем 1	38	8	4	2	2	4	18
Змістовий модуль 2. Робота з ознайомлення дітей з новим соціальним досвідом і лексичним матеріалом.							
Тема 1. Методика роботи з дидактичними картинками.	4	2				2	
Тема 2. Ознайомлення дітей з правилами дорожнього руху і пожежної безпеки.	7	2					5
Тема 3. Методика художнього читання і розповідання.	7	2					5
Тема 4. Методика виховання звукової культури мовлення.	2			2			
Тема 5. Методика формування граматичної будови мови.	7		2				5
Тема 6. Робота з формування умінь і навичок мовленнєвого спілкування.	4			2		2	
Модульна контрольна робота 2.	2				2		
Разом за змістовим модулем 2.	33	6	2	4	2	4	15
Змістовий модуль 3. Робота з формування досвіду творчої діяльності в розвитку мовленнєвих здібностей дітей і навчання грамоти.							
Тема 1. Теоретичні засади формування художньо-мовленнєвої діяльності дітей.	6	2					4
Тема 2. Куточок книги в ДНЗ.	2	2					
Тема 3. Види театру, літературні ранки, розваги в роботі з дітьми дошкільного віку.	5	2					3

Тема 4. Робота з формування досвіду творчої діяльності в розвитку мовленнєвих здібностей дітей.	2			2			
Тема 5. Спільна робота дитячого садка та сім'ї з розвитку мови та навчання грамоти.	2			2			
Тема 6. Планування та облік роботи з розвитку мовлення і навчання грамоти.	4			2		2	
Тема 7. Зміст, завдання та значення навчання грамоти дітей дошкільного віку.	8		2			2	4
Тема 8. Прийоми навчання читання.	6		2				4
Модульна контрольна робота 3.	2				2		
Разом за змістовим модулем 3.	37	6	4	6	2	4	15
Разом за 3 семестр.	108	20	10	12	6	12	48
Усього годин	108	20	10	12	6	12	48

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальні особливості мовлення дітей дошкільного віку.	2
2.	Методика виховання звукової культури мовлення.	2
3.	Робота з формування умінь і навичок мовленнєвого спілкування.	2
4.	Робота з формування досвіду творчої діяльності в розвитку мовленнєвих здібностей дітей.	2
5.	Спільна робота дитячого садка та сім'ї з розвитку мови та навчання грамоти.	2
6.	Планування та облік роботи з розвитку мовлення і навчання грамоти.	2
Разом:		12

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Особливості і завдання формування комунікативно-мовленнєвих умінь і навичок.	2
2.	Особливості проведення занять в різних вікових групах дошкільного навчального закладу.	2
3.	Методика формування граматичної будови мови.	2
4.	Зміст, завдання та значення навчання грамоти дітей дошкільного віку.	2
5.	Прийоми навчання читання.	2
Разом:		10

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1.	Природнонаукова основа методики - вчення І.П. Павлова про дві сигнальні системи вищої нервової діяльності людини.	2	5
2.	О.М. Леонт'єв про психологічну природу мовлення.	4	5
3.	Дидактика - основа розглядання питань про цілі, зміст, принципи, методи та організаційні форми роботи з розвитку мовлення дітей.	2	5
4.	Взаємозв'язок і залежність вибору методів і прийомів від конкретних завдань мовленнєвого розвитку.	5	5
5.	Варіативні програми про завдання та зміст роботи з формування навичок діалогічного мовлення.	5	5
6.	Методичні прийоми розвитку діалогічних умінь.	5	5
7.	Розвиток спостережливості дітей як підготовчий етап до навчання описам.	5	5
8.	Методика проведення занять з навчання старших дошкільників творчому розповіданню.	5	5
9.	Структурні компоненти заняття та методичні прийоми формування умінь творчого розповідання.	4	5
10.	Значення засвоєння граматичної будови мови для загального та мовленнєвого розвитку дитини.	3	5
11.	Особливості розвитку словника дітей на різних вікових етапах.	4	5
12.	Методи накопичення змісту дитячого мовлення. Методи, спрямовані на ознайомлення з довкіллям і збагачення словника.	4	5
Разом		48	60

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Методика розвитку мовлення і навчання елементів грамоти» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і семінарських занять.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-психологічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 8.1 і 8.2.

Таблиця 8.1

**Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-психологічного дослідження у вигляді реферату)**

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження.	3
2.	Складання плану реферату.	3
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	15
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій.	3
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.	3
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел).	3
Разом		30

**Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-психологічного дослідження у вигляді презентації PowerPoint)**

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження.	5
2.	Наявність плану викладення матеріалу.	3
3.	Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10
4.	Охайність, продуманість, логічність і послідовність побудови презентації, наявність ілюстративного матеріалу.	5
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.	4
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний слайд, план, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел).	3
Разом		30 балів

**Критерії оцінювання ІНДЗ
(у вигляді психологічного дослідження)**

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Опрацювання змісту та методики дослідження базової психологічної якості особистості.	10
2.	Проведення діагностичного дослідження.	10
3.	Здійснення аналізу результатів дослідження та напрацювання висновків.	10
Разом		30 балів

Таблиця 8.2

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	24 - 30	Відмінно
Достатній	23 - 15	Добре
Середній	7 - 14	Задовільно
Низький	0 - 6	Незадовільно

Орієнтовна тематика ІНДЗ

1. Навчання дітей дошкільного віку рідної мови як лінгводидактична проблема.
2. Змістова характеристика видів мовленнєвої компетенції дошкільників у сучасному дошкільному навчальному закладі.
3. Мовлення вихователя як засіб розвитку мовлення дітей.
4. Становлення і розвиток дошкільної лінгводидактики в Україні.
5. Становлення і розвиток дошкільної лінгводидактики в зарубіжних країнах.
6. Сучасні дослідження з проблем дошкільної лінгводидактики.
7. Художня література й організація спілкування дітей як засіб розвитку мовлення.
8. Вимоги сучасної школи до розвитку мовлення дітей.
9. Характеристика практичних та ігрових методів навчання дошкільників рідної мови.
10. Психолого-педагогічні дослідження мовлення трирічних дітей.
11. Порівняльна характеристика орієнтовних показників розвитку мовлення дітей четвертого та п'ятого років життя.
12. Розвиток функцій та форм мовлення у дітей шостого року життя.
13. Реалізація завдань мовленнєвого розвитку у процесі проведення різних форм роботи з дітьми I молодшої групи дошкільного навчального закладу.
14. Особливості методики стимулювання дитячої словесної творчості.
15. Педагогічні умови навчання дітей розповідання на наочній основі.
16. Формування у дошкільників мовленнєво-комунікативних навичок розповіді.
17. Формування у дітей старшого дошкільного віку міркування як функціонально-смыслового типу зв'язного мовлення.
18. Методика лексичної роботи в процесі ознайомлення з художнім словом.
19. Реалізація принципів словникової роботи на етапі дошкільного дитинства.

20. Дидактичні ігри та вправи – провідний метод формування граматичної правильності мовлення у дошкільників.
21. Формування граматичної компетенції дітей дошкільного віку.
22. Методи і прийоми формування граматичної правильності мовлення у процесі режимних моментів та на заняттях з інших розділів програми.
23. Особливості звуковимови дітей різного дошкільного віку.
24. Місце малих жанрів фольклору у закріпленні правильної звуковимови.
25. Засвоєння дітьми звукового аспекту мовлення.
26. Художньо-мовленнєва діяльність як педагогічна категорія.
27. Особливості педагогічного менеджменту в організації навчально-мовленнєвої діяльності в дошкільному закладі.
28. Педагогічний контроль і методична допомога завідуючого і старшого педагога з розвитку мовлення.
29. Роль сім'ї в розвитку мовлення дітей.
30. Єдність вимог дошкільного навчального закладу і сім'ї до культури дитячого мовлення.
31. Методологічна основа методики розвитку мовлення і навчання елементів грамоти.
32. Дослідження А.Т.Іванова-Соленського, М.Л.Красногорського, М.М.Кальцової про особливості становлення і розвитку другої сигнальної системи у дітей.
33. Психологічна основа мовлення - теорія мовлення і мовленнєвої діяльності.
34. Види мовлення та загальна характеристика мовленнєвої діяльності.
35. Лінгвістична основа методики розвитку мовлення і навчання елементів грамоти.
36. Методи наукового дослідження у методиці розвитку мовлення дітей дошкільного віку.
37. Психолого-лінгвістичні основи формування мовленнєвої діяльності.
38. Мовленнєве висловлювання як показник розвитку мислення і мовлення дітей.
39. Наочність та її місце у процесі бесіди.
40. Використання дидактичних ігор, вправ, інсценівок з метою розвитку діалогічного мовлення.

9. Методи контролю

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: письмове тестування, реферат, анотація, індивідуальне науково-дослідне завдання, модульна контрольна робота.

Методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	10	10
2. Відвідування семінарів	1	6	6
3. Відвідування практичних занять	1	5	5
4. Виконання завдання для самостійної роботи	5	12	60
5. Робота на семінарському (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії) занятті	10	6	60
6. Робота на практичному занятті	10	5	50
7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)	30	1	30
8. Виконання модульної контрольної роботи	25	3	75
Всього			296
Екзамен Коефіцієнт	4,93		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ збірка тестових завдань;
- ✓ схематична наочність.

12. Рекомендована література

Базова:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К.:2001.
2. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: теорія і практика. – Запоріжжя: Просвіта, 2000.
3. Богуш А.М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. – Одеса: Ярослав, 2004.
4. Богуш А.М. Витоки мовленнєвого розвитку дітей. – Одеса: 1999.
5. Богуш А.М., Орланова Н.П., Зеленко Н.І., Лихолєтова В.К. К., Методика розвитку мови і ознайомлення з навколишнім в дошкільному закладі. - К.: Вища школа, 1992.
6. Богуш А.М., Лисенко Н.В. Українське народознавство в дошкільному закладі. - К.: Вища школа, 1994.
7. Богуш А.М., Гавриш Н.В., Котик Т.М. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному закладі. – Одеса, 2002.
8. Дитина. Програма виховання і навчання дітей від 3 до 7 років. - К., 2003.

Допоміжна:

1. Жильцова О.П. Виховання правильної звуковимови у дітей старшого дошкільного віку. -К.: Рад. школа, 1981.
2. Крутій К.Л. Створення мовленнєвого середовища. – Запоріжжя, 2001.
3. Литовченко В.М., Лапшина І.М. Розвиток мовленнєвих навичок у дітей старшого дошкільного віку. - К.: Кобза, 2004.
4. Лихолєтова В.К. Шляхи формування зв'язного мовлення в дітей дошкільного віку. - Луцьк, ВДУ, 2007.
5. Лихолєтова В.К. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям. - Володимир-Волинський, 2005. Мій рідний край, моя земля: Українське народознавство у дошкільному закладі. - Одеса, 1993.
6. Пироженко Т.О. Мовленнєве зростання дошкільника. - К.: Грайлик,1999.
7. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності по вивченню рідної мови. - К.: Знання, 2003.

8. Швайко Г.С. Игры и игровые упражнения для развития речи. - М.,1988.
9. Мій рідний край, моя земля: Українське народознавство у дошкільному закладі. - Одеса, 1993.
10. Пироженко Т.О. Мовленнєве зростання дошкільника. - К.: Грайлик,1999.
11. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності по вивченню рідної мови. - К.: Знання, 2003.
12. Швайко Г.С. Игры и игровое упражнения для развития речи. - М.,1988.
13. Вашуленко М.С., Скрипченко Н.Ф. Навчання грамоти в підготовчих класах. – К., 1992.
14. Гавриш Н.В. Розвиток зв'язного мовлення дошкільників. – К.: Видавничий дім «Шкільний світ», 2006.
15. Гавриш Н.В. Художнє слово і дитяче мовлення. – Донецьк: Либідь, 1998.

Інтернет – ресурс:

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників
<http://pidruchniki.ws/>
4. Библиотека Гумер
<http://www.gumer.info/>

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Розділи (обсяг в годинах)	Вид контролю	Оцінки
Змістовий модуль I. Загальні основи методики розвитку мовлення. 18 год		
Тема 1. Природнонаукова основа методики - вчення І.П. Павлова про дві сигнальні системи вищої нервової діяльності людини. (2 год.)	Індивідуальне заняття	5
Тема 2. О.М. Леонт'єв про психологічну природу мовлення. (4 год.)	Обговорення на семінарському занятті	5
Тема 3. Дидактика - основа розглядання питань про цілі, зміст, принципи, методи та організаційні форми роботи з розвитку мовлення дітей. (2 год.)	Перевірка конспектів	5
Тема 4. Взаємозв'язок і залежність вибору методів і прийомів від конкретних завдань мовленнєвого розвитку. (5 год.)	Індивідуальне заняття	5
Тема 5. Варіативні програми про завдання та зміст роботи з формування навичок діалогічного мовлення. (5 год.)	Обговорення на семінарському занятті	5
Змістовий модуль II. Робота з ознайомлення дітей з новим соціальним досвідом і лексичним матеріалом. 15 год		
Тема 6. Методичні прийоми розвитку діалогічних умінь. (5 год.)	Обговорення на семінарському занятті	5
Тема 7. Розвиток спостережливості дітей як підготовчий етап до навчання описам. (5 год.)	Індивідуальне заняття	5
Тема 8. Методика проведення занять з навчання старших дошкільників творчому розповіданню. (5 год.)	Обговорення на семінарському занятті	5
Змістовий модуль III. Робота з формування досвіду творчої діяльності в розвитку мовленнєвих здібностей дітей і навчання грамоти. 15 год		
Тема 9. Структурні компоненти заняття та методичні прийоми формування умінь творчого розповідання. (4 год.)	Індивідуальне заняття	5
Тема 10. Значення засвоєння граматичної будови мови для загального та мовленнєвого розвитку дитини. (3 год.)	Перевірка конспектів	5
Тема 11. Особливості розвитку словника дітей на різних вікових етапах. (4 год.)	Обговорення на семінарському занятті	5
Тема 12. Методи накопичення змісту дитячого мовлення. Методи, спрямовані на ознайомлення з довідками і збагачення словника. (4 год.)	Перевірка конспектів	5

